

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi*

 [https://doi.org/](https://doi.org/10.55107/turksosbilder.1191949)

10.55107/turksosbilder. 1191949

Savaş KARAGÖZ

savaskaragoz@aksaray.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-4410-9214>

Öz

Bu çalışmada Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türk kültürüne yönelik algı ve yaklaşımlarını öz kültürleriyle karşılaştırarak incelemesi yapılmıştır. Bu inceleme sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda Türk kültürüne uyum sağlaması beklenen Suriyeli öğrenci ve velilerine yönelik uyum programları tasarlamak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Çalışmada nitel çalışmalarda en çok kullanılan veri toplama araçlarından görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını Aksaray, Kayseri, Ankara, Adana, Şanlıurfa ilindeki 13 erkek ve 18 kadın Suriyeli oluşturmuştur. Bu çalışmada kapsamında kartopu örneklem tekniği kullanılarak, görüşmeyi kabul eden tüm Suriyeli katılımcılar ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşülen kişiler E1, E2, E3...ve K1, K2, K3... şeklinde kodlanmış ve gerçek isimleri kullanılmamıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiş ve çalışmada kullanılan anket maddeleri ayrı ayrı yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde Türkiye’ye gelmeden önce Suriyeli mülteciler, Sosyal açıdan Türkiye’nin Avrupa gibi demokratik yönden sosyalleşmiş olduğuna yönelik olumlu görüşe sahip oldukları, Dini açıdan incelendiğinde, Türkiye’de bütün dinlerin yaşadığı, bu sebeple dinlere bağlı olarak çok sayıda mezhebin varlığına dikkat çekilmiştir. Türkiye’nin laik demokratik bir ülke olduğu, Kültürel açıdan çıkan sonuçlar ise Türkiye’nin Zengin bir kültüre sahip olduğu ve çeşitli kültürlere beşiklik ettiği ifade edilmesine rağmen bazılarına göre ise kültürel yönden benzerlik olmakla birlikte büyüklere saygı, düğünler, gece dışarı çıkıp çıkmama gibi konularda farklılıkların daha çok olduğu ifade edilmiştir. Selçuklularla ilgili herhangi bir bilgiye sahip olmadıkları, Osmanlı Devleti’ni işgalci bir devlet şeklinde gördükleri, Türkiye Cumhuriyeti dönemi hakkında elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde ise katılımcıların çoğunluğu Türkiye’yi modern, kadın ve erkek eşitliğinin olduğu, zengin, güçlü, bilgi birikimi olan, demokratik ülke olarak görmüşlerdir. Bu sonuçlardan dikkat çekici olanları ise katılımcılardan çoğunun Atatürk’ü tanınmaları ve Türkiye’de kadın erkek eşitliğine varlığına dikkat çekmeleri olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç, Mülteci, Suriyeli Öğrenci ve Veliler, Kültürel Uyum

Atf İçin: Karagöz, S. (2022). Türkiye’ de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin göç öncesi Türk kültürüne yönelik algı ve yaklaşımlarının öz kültürleriyle karşılaştırılarak incelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi (TURKSOSBİLDER)*, 7(2), 1-11. [https://doi.org/](https://doi.org/10.55107/turksosbilder.1191949)

Abstract

In this research, the perceptions and approaches of Syrian refugee students and parents residing in Turkey toward Turkish culture were examined by comparing them with their own culture. In line with the findings obtained as a result of this examination, the main purpose of the research is to design integration programs for Syrian students and parents who are expected to adapt to Turkish culture. In the research, the interview method, which is one of the most used data collection tools in qualitative research, was used. The participants of the research consisted of 13 male and 18 female Syrians in Aksaray, Kayseri, Ankara, Adana, and Şanlıurfa provinces. Within the scope of this research, face-to-face interviews were conducted with all Syrian participants who agreed to be interviewed, using the snowball sampling technique. The interviewees were coded as E1, E2, E3... and K1, K2, K3... and their real names were not used. The data obtained were analysed by descriptive analysis, and the questionnaire items used in the research were interpreted separately. When the *social results* are examined, Syrian refugees before coming to Turkey have a positive opinion that Turkey is socially socialized democratically like Europe. When examined in *terms of belief*, it is noted that all religions and many sects depending on these religions live in Turkey. As for the *cultural implications*, it was stated that Turkey, as a secular democratic country, accommodates various cultures and while there are cultural similarities, there are some differences in old age, weddings, and whether or not to go out at night. They stated that they did not have any information about the Seljuks and they saw the Ottoman Empire as an invading state. When the results about the *Republic of Turkey* were evaluated, it reveals that the majority of the participants evaluated Turkey as a modern, rich, powerful, well-informed, democratic country with equality between men and women. The remarkable among these results was that most of the participants knew Atatürk and drew attention to the existence of gender equality in Turkey.

Keywords: Migration, Refugee, Syrian Students and Parents, Cultural Integration

Giriş

Çok karmaşık bir olgu olan göç, zamanımızın en önemli ve acil küresel sorunlarından birisi olarak insanlık tarihinde sürekli ve kalıcı bir özellik olmuştur. İnsanların göç etme nedenleri çeşitlidir ve sürekli değişmektedir. Ayrıca göç eden bireyler, farklı koşullar altında, farklı ortamlardan ve farklı bireysel özelliklerle geldikleri için sınıflandırılmaları kolay değildir. Buna göre, göçün nedenlerini ve sonuçlarını anlamak, teorik ve pratik beceriler kazanmak hem ortaya çıkan zorluklarla mücadele etmek hem de göçmenleri korumak için etkili politikalar geliştirmek için çok önemlidir(Tataru,2019).

Göç birçok faktörün bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Sosyolojik, ekonomik, politik ve çevresel gibi birçok nedene bağlı olarak ortaya çıkabilir. Göçün etkilerini sonuç olarak değerlendirmek mümkündür ancak göçün kendisinin sosyolojik, demografik, ekonomik ve politik değişimlere neden olabilecek önemli bir faktör olduğu düşünüldüğünde, bu rolü ile gerçek bir nedeni temsil ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır (Telsaç ve Telsaç, 2022a). Farklı coğrafyalarda gelişebilen göç unsurları benzerlik gösterebileceği gibi tamamen farklı ve bölgeye özgü nedenlerden kaynaklanabilir. Göç, birçok sebebe bağlı olarak ülke sınırları içinde veya ülke sınırları dışında gerçekleşebileceği gibi tek veya toplu, gönüllü veya zorunlu olarak gelişebilir (Yılmaz ve Telsaç, 2021). Göç, insan hayatını her anlamda derinden etkileyen ve büyük değişimlere neden olan bir yapıya sahiptir. İnsanlar kendi istekleriyle gönüllü olarak göç etseler bile bazı uyum sorunları ve sosyal farklılıklarla karşı karşıya kalabilirler. Bu durum; zorla göç eden sığınmacılar ve mülteciler için son derece üzücü sonuçlara neden olabilir. Ortaya çıkan zorluklar, özellikle göçmen çocuklar için daha da dramatik olabilir (Telsaç ve Telsaç, 2022b).

Göç aynı zamanda göç edenin göç edilen yerdeki sosyo kültürel değerlere uyması beklenir. Uyum ise; Toplumsal çevreye veya bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon şeklinde tanımlanabilir. Daha geniş ifadeyle, yeni gelenlerin toplumun sosyal, kültürel özelliklerine benzemesi, yaşadıkları toplumun bir parçası olmaları, aidiyet hissini oluşması, farklılıklara saygı duyulması ve kabul edilmesi gibi durumların yaşanması şeklinde ifade edilmektedir. Toplumsal uyumun sağlanması açısından, göçmen, mülteci, sığınmacı, yabancı gibi topluma sonradan katılan unsurların toplum ile uyumu, yerel halkın yeni gelenler ile uyumu, toplumun barış ve huzur içinde yaşaması için gerekli olan koşullardan biridir. Bu bağlamda hem yeni gelenler ile hem de yerel halkın üzerine düşen roller ve ödevler bulunmakta, aynı zamanda uyum ile ilgili birçok çalışma yapılması gerekmektedir(Duman, 2019).

Farklı kültürlerden gelen bireylerin etkileşimi, ortaya çıkan kültürel uyum sorunlarını beraberinde getirebilmektedir. Göç sayesinde pek çok açıdan birbirinden farklı geçmişe sahip bireyler dil, din, gelenek ve kültür gibi bileşenler ile birlikte aynı ortamda yaşamını sürdürmek durumunda kalmaktadır (Aksoy, 2012). Bir kültürden başka bir kültürde kendine yer bulan bireylerin uyum sağlamakta karşılaştıkları güçlükler, sıkıntılar, bunalımlar ve gösterdikleri tepkiler ‘kültür şoku’ olarak ifade edilmektedir (Güvenç, 1996; Menekşe, 2021).

Günümüzde devletler kendi ekonomilerini güçlendirmek, sosyal ihtiyaçlarını karşılamak, insani yardım, tarihi bağlar, sınırlarını kontrol etmede yaşanan yetersizlikler gibi farklı nedenlerle isteyerek ve/veya

istemeden göçmen kabul etmektedir. Devlet genel olarak eğitim sistemi, kamu yönetimi ve medya aracılığı ile göçmenlik ve uyum konusundaki ideolojik durumunu meşrulaştırarak kamu tutumlarını ve politikalarını etkiler. Uyum kavramı, toplumsal yapının görüşlerini yansıtan kamu politikaları aracılığı ile normatif olarak açıkça ifade edilir. Uyum politikaları, baskın (ev sahibi) toplum ve göçmen grup üyelerinin kültürleşme sürecinden etkilenmekte ve bu süreci etkilemektedir (Berry, 2005; Şeker, Sirkeci ve Yüceşahin, 2015).

Göçmenlerin kültürleşme eğilimleri ve baskın toplumun uyum politikalarının birbiri ile uyumlu paralel olmasının beklenmesine rağmen zaman zaman çelişkiler ve sorunlar yaşanmaktadır (Bourhis, Moïse, Perreault, ve Senécal, 1997).

Bu nedenle günlük yaşamda bireylerin üyesi olduğu toplum içinde uyumun sağlanmasında gruplar arasındaki ilişkilerin ve kültürleşme süreçlerinin sosyal psikolojik bakış açısı ile incelenmesi önem kazanmaktadır (Berry 2005; Van Oudenhoven vd., 2006; akt: Şeker, Sirkeci ve Yüceşahin, 2015).

Göç olgusu içinde, gelinen ülke ile terk edilen ülke arasında din, dil, gelenek, sosyal algı, kültür ve daha birçok konuda benzerlik ve farklılıklar olabilir. Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türk kültürüne yönelik algı ve yaklaşımlarının öz kültürleriyle karşılaştırılarak incelenmesi isimli bu araştırmada kültürler arası “Kültürel-Toplumsal-Siyasi Boyut, Eğitim Boyutu, Eğitim uygulamaları açısından Suriye’de Türk Kültürü” ana boyutları incelenip benzerlik ve farklılıkların neler olduğunun orta çıkarılması araştırmanın temel konusunu oluşturmaktadır.

Göç, bireylerin var olduğu konumdan geçici veya kalıcı şekilde ayrılıp, farklı coğrafyalarda kendilerini gerçekleştirmeye çalışma durumu olarak tanımlanabilir. Göçlerin çok sayıda nedenleri vardır. Bu nedenlere baktığımızda Abraham Maslov(1943)’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde de ifade edildiği gibi tabanda fizyolojik ihtiyaçların karşılanmamasından en tepe deki kendini gerçekleştirme ihtiyacına kadar bireyler kendilerini göç olgusu içinde bulmaktadırlar. Dünya geneline bakıldığında tarihsel süreç içinde kıtlık(beslenme), savaş, iş imkânı, eğitim ihtiyacı, siyasi kargaşalar insanları göçe zorlamıştır. Maslow’ un ihtiyaçlar piramidi olarak adlandırılan teorisi ile göç olgusunun örtüştüğü görülmektedir(Mc Load, 2018).

Çağımızın en büyük insan hareketlerini oluşturan göç, her anlamda toplum yaşantısını derinden etkileyen ve büyük değişimlere sebep olan bir yapıya sahiptir. İnsanlar gönüllü bir şekilde kendi hür iradeleriyle göç etse dahi, bazı uyum sıkıntıları ve toplumsal farklılıklarla yüzleşmek zorunda kalabilmektedir. Bu durum; zorunlu şekilde göç eden sığınmacı ve mülteciler için son derece sıkıntılı sonuçlar doğurabilmektedir. Ortaya çıkan zorluklar özellikle göç eden çocuklar açısından daha da dramatik olabilmektedir. Karşılaştıkları bu yeni güçlüklerle baş edebilmeleri açısından; özellikle başka ülkelerden gelen çocukların gittikleri hedef ülkenin konuşma dilini ve kültürünü en kısa zamanda öğrenmeleri sorunların üstesinden gelebilmeleri açısından büyük önem arz etmektedir. Bu aşamada göçmen/mülteci/sığınmacı çocukların eğitim sitemine dâhil edilmesi ve uygulanacak rehberlik hizmetleri belirleyici rol almaktadır(Telsaç ve Telsaç, 2022). Göç yapmaya maruz kalan ve Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türk kültürüne yönelik algı ve yaklaşımlarının öz kültürleriyle karşılaştırılarak incelenmesi bu araştırmanın temel amacını oluşturmuştur. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin (katılımcılar) savaş öncesi Suriye’de Türkiye’ye dair genel algı-izlenimi
 - a. Ekonomik açıdan,
 - b. Sosyal açıdan,
 - c. Dini açıdan ve
 - d. Kültürel açıdan nasıldır?
2. Katılımcılar savaş öncesi Suriye’de Türk tarihine yönelik tarihi algıları
 - a. Selçuklu dönemi,
 - b. Osmanlı dönemi,
 - c. Türkiye Cumhuriyeti dönemi açılarından nasıl şekillenmiştir?
3. Katılımcılar savaş öncesi Suriye’nin toplumsal, kültürel, ekonomik durumunda Türkiye’nin etkisini nasıl değerlendirmektedir?
4. Katılımcılara göre Türkiye ve Suriye’nin kültürel, siyasal ve ekonomik anlamda farklılık ve benzerlikleri nelerdir?
5. Katılımcılar Türk kültüründe iz bırakmış tarihi kişiliklerden kimleri tanımaktadır ve bu kişi veya kişilerin Suriye kültüründeki algısını nasıl değerlendirmektedir?
6. Katılımcılara göre Suriye toplumu ile Türk toplumunun gündelik ve kültürel yaşamı arasındaki ahlaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Araştırmanın Gerekçesi:

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

Ülkemizin temel problem alanlarından biriside göçmen ve göçmelerin toplumsal uyumu sorudur. Bu sorunların en aza indirilmesi için öncelikle kültürel farklılıkların ortaya çıkarılması, göç edenin göç ettiği ülkenin kültürel yapısına yönelik algılarının belirlenmesi toplumsal uyum açısından önemlidir.

Ülkemizde sığınmacı kapsamında bulunan Suriyeli (öğrenim çağında ve öğrenim çağı dışına çıkmış) kişilerin gelmiş oldukları ülkenin kültürel yapısı ile şu an içinde yaşamış oldukları ülkenin kültürel yapısı arasında benzerlik ve farklılıklarını ortaya koyarak, özellikle Türk kültürüne yönelik olumsuz algılarının önüne geçmek için öğrenim çağında olanlar için eğitim programlarında gerekli düzenlemelerin yapılması, öğrenim çağı dışındakiler için ise yaşam boyu öğrenme kapsamındaki kurum ve kuruluşların faaliyetlerinde düzenlemeler yapmalarını sağlamaktır.

Yöntem

Araştırmada görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme nitel araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama araçlarından biridir. Görüşme yoluyla araştırmacı, araştırmakta olduğu konu hakkında önceden hazırlanmış olduğu soruların kılavuzluğunda ya da o anda amaçlı sorular yönelterek hedef kişinin düşüncelerini ve duygularını sistematik olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Türnüklü, 2000). Çalışmanın desenini fenomenolojik yaklaşım oluşturmaktadır. Fenomenoloji “bazı deneyimlerin belirli kişiler tarafından nasıl algılandığını, o kişi için ne ifade ettiğini” tanımlar (Creswell, 2016). Bu bağlamda, fenomenoloji bireylerin kendi bakış açılarından yola çıkarak araştırılacak olguya ilişkin algı ve deneyimleri ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırma desendir. Veriler toplanmadan önce görüşme sorularının dil, anlam ve kapsam açısından geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütlerle gerekli düzeltmeler yapıp, forma son şekli verilmiştir. Dört bölümden oluşan görüşme formunun ilk bölümünde katılımcıların yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, kaç yıldır Türkiye’desiniz? gibi demografik bilgileri; ikinci bölümünde Kültürel Toplumsal-Siyasi Boyutla ilgili bilgilere ait sorulara yer verilmiştir.

Görüşmeler esnasında katılımcıların cevapları not alınmıştır. Görüşmeler en az 30 dakika en fazla bir saat kadar sürmüştür. Görüşmelere başlamadan önce katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiştir. Çalışmaya katılan katılımcılara gizlilik hakkında bilgilendirmeler yapıp, kişilerin kimlik bilgilerine dair hiçbir soru sorulmayacağı, elde edilen bilgilerin araştırma dışında kullanılmayacağı ve üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı belirtilmiştir. Çalışmada örneklem belirlerken ve veri toplama sürecinde araçlar kullanılmıştır. Bu anlamda araştırma kapsamında kartopu örneklem tekniği kullanılarak, görüşmeyi kabul eden tüm Suriyeli katılımcılar ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşülen kişiler E1, E2, E3... ve K1, K2, K3... Şeklinde kodlanmış ve gerçek isimler kullanılmamıştır.

Çalışma grubu

Araştırmamızın katılımcı grubu Aksaray, Kayseri, Ankara, Adana, Şanlıurfa ilindeki Suriyeliler oluşturmaktadır. Derinlemesine görüşmelerde ise, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup bu sayede görüşmecilerin belli seçeneğe maruz kalmadan sorulara kendi fikirleri doğrultusunda cevap vermelerine imkân sağlanmıştır.

No	Katılımcı	Cinsiyet	Kod	Yaş	Eğitim Durumu	Türkiye’de Bulunma Süresi
1	K1	Kadın	K1	32	Lisans (L)	10
2	K2	Kadın	K2	55	İlkokul	8
3	E1	Erkek	E1	50	Lisans	8
4	E2	Erkek	E2	24	Lisans	7
5	K3	Kadın	K3	45	İlkokul	10
6	E3	Erkek	E3	21	Lisans	6
7	K4	Kadın	K4	22	Lisans	10
8	E4	Erkek	E4	33	Lisans	5
9	K5	Kadın	K5	45	Lise	6
10	E5	Erkek	E5	27	Lise	5
11	E6	Erkek	E6	29	Lise	6
12	E7	Erkek	E7	33	Lisans	8
13	K6	Kadın	K6	29	Lisans	4
14	E8	Erkek	E8	22	Lisans	6
15	E9	Erkek	E9	33	Lisans	6
16	K7	Kadın	K7	35	Ortaokul	9

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

17	K8	Kadın	K8	33	Ortaokul	8
18	K9	Kadın	K9	43	İlkokul	9
19	K10	Kadın	K10	21	İlkokul	8
20	K11	Kadın	K11	40	İlkokul	8
21	K12	Kadın	K12	40	İlkokul	9
22	E10	Erkek	E10	33	Y. Lisans	8
23	E11	Erkek	E11	30	Lisans	7
24	E12	Erkek	E12	32	Ön lisans	9
25	E13	Erkek	E13	21	Ön lisans	9
26	K13	Kadın	K13	29	İlkokul	9
27	K14	Kadın	K14	40	İlkokul	7
28	K15	Kadın	K15	44	İlkokul	7
29	K16	Kadın	K16	26	Lisans	10
30	K17	Kadın	K17	43	İlkokul	9
31	K18	Kadın	K18	34	Ortaokul	10

Araştırmaya 18 kadın ve 13 erkek katılmıştır. Araştırmaya katılan 18 kadından 4’ü lisans, 11’ilkokul, 3’ü ortaokul ve 1 i lise mezunudur. Araştırmaya katılan 13 erkekten 7’si lisans, 2’si ön lisans, 1’i yüksek lisans ve 3’ü lise mezunudur. Araştırmaya katılanların Türkiye’de ikamet süreleri $\bar{x}= 8,06$ yıl olarak bulunmuştur.

Verilerinin Değerlendirilmesi:

Bu araştırmada kapsamında kartopu örneklem tekniği kullanılarak, görüşmeyi kabul eden tüm Suriyeli katılımcılar ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşülen kişiler E1, E2, E3...ve K1, K2, K3... şeklinde kodlanmış ve gerçek isimleri kullanılmamıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiş ve araştırmada kullanılan anket maddeleri ayrı ayrı yorumlanmıştır

Bulgular

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye’ye gelmeden önce, Türk kültürüne yönelik algı ve yaklaşımlarını öz kültürleriyle karşılaştırarak incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, görüşmelerden elde edilen yanıtlar araştırma soruları doğrultusunda oluşturulan başlıklar altında bu bölümde sunulmuştur.

1. Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin (katılımcılar) savaş öncesi Suriye’de Türkiye’ye dair genel algı-izlenimleri

a. Katılımcıların Türk ekonomisine yönelik görüş ve bilgi birikimleri

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye’ye gelmeden önce Türk ekonomisine yönelik görüş ve algılarına yönelik bulgular tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Türk ekonomisine yönelik görüşleri

	Güçlü bir Ekonomi	Kötü bir ekonomi	Bilgim yoktu	TOPLAM
Frekans	19	5	7	31
Yüzde	61,29	16,13	22,58	100
Katılımcılar	K1, K2, E1, E2, K3, E3, K4, E4, K5, E5, E7, K6, E8, K8, K9, E12, E13, K17 ve K18.	E6, E11, K14, K15 ve K16.	E9, K7, K10, E10, K11, K12 ve K13.	

Tablo 2’de görüldüğü üzere, katılımcıların 19’u Türkiye’nin güçlü bir ekonomiye sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıları Suriye’de buldukları dönemde Türk ekonomisi hakkında olumlu bir görüşe sahip olmuş, diğer bir deyişle Türk ekonomisine gıpta ile bakmışlardır. Türkiye’nin ekonomisinin güçlü olduğunu düşünen katılımcıların görüşlerinden bir kısmı şöyle sunulmuştur:

E1: Türkiye ihracatı artan bir ülke dolar kazancı iyi.

K2: Türk ürünleri dünyanın her tarafında rekabet ediyor.

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

E7: iyi bir ekonomiye sahip bir ülke şimdi ise güçlü bir ekonomi

K5: Türkiye dünyanın en büyük ekonomileri arasındadır.

Ancak katılımcılardan beşi tam tersine Türk ekonomisine dair olumsuz bir görüşe sahip olmuştur. Bu katılımcılar özellikle Türkiye’ye sığındıktan sonra Türk ekonomisinin zayıflığını gördüklerini, Suriye’de fiyatların daha ucuz olduğunu ve genel anlamda yaşamın Suriye’de daha iyi idame edilebilir olduğunu dile getirmiştir.

E6: Türkiye ekonomisi zayıf bir ülke

K15: Suriye daha ucuzdu Türkiye’den burası çok pahalı. Hiçbir şekilde geçinmiyoruz burada orada her şey daha ucuzdu.

K16: Savaş öncesi Türkiye’nin Suriye’ye göre ekonomik durumu benim görüşüme göre daha düşüktü Suriye’nin aksine Suriye’deki ekonomik durum daha iyiydi ortalama standart yaşamı üstünde sürdürülebilirlik durumlar vardı neredeyse her aile ev sahibiydi.

Bununla birlikte yedi katılımcı Türk ekonomisi hakkında her hangi bir görüşe yahut düşünceye malik olmadıklarını ifade etmiştir.

E9: Bilgim yoktu

K7: Bilmiyorum oralarda Suriye de iken hiç Türkiye’yi, sadece okulda sınırdan dolayı duyardım

K13: Ekonomik açıdan: Hiçbir fikrimiz yoktu.

b. Katılımcıların Türkiye’deki sosyal yaşantıya yönelik görüş ve bilgi birikimleri

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye’ye gelmeden önce Türkiye’deki sosyal yaşantı açısından Türkiye’ye yönelik görüşlerine ilişkin bulgular tablo 3 de gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Sosyal Yaşantı açısından Türkiye’ye yönelik görüşleri

	Olumlu	Olumsuz	Bilgim Yoktu	Diğer	TOPLAM
Frekans	18	1	4	6	29*
Yüzde	62,06	3,4	13,79	20,68	100
Katılımcılar	K1,E1,E2,K3,E3,K4, K5,E5,E6,K6,E8,K8, E10, K12,E12,E13, K15,K16 ve K18	E4	E9,K7, K10,K11	K2,E7,E11 K13,K14,K17	

* İki katılımcı bu soruya yanıt vermediğinden katılımcı sayısı 31 olmasına karşın bu tabloda 29 kişinin görüşleri rapor edilmiştir.

Yukarıdaki tabloda gösterildiği üzere (tablo 3) Türkiye’de ikamet eden Suriyelilerin Türkiye’ye gelmeden önce Türkiye’deki sosyal yaşantı hakkındaki düşünceleri incelendiğinde katılımcıların 18’ i sosyal yönden Türkiye toplumunun, sevimli bir millet olduğu ve sevimli ve iyi insanlar oldukları ifade edilmiştir. Türkiye’de ikamet eden Suriyeliler aynı zamanda Türkiye’ye gelmeden önce Türkiye’de sosyal hayatın daha canlı ve hareketli olduğunu ve Türkiye’nin Avrupa gibi demokratik yönden sosyalleşmiş olduğuna yönelik olumlu görüşe sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bir kısmı şu şekildedir.

K15: Suriye de biz çıkamıyorduk bir şey alınacağı zaman hep anne babamız çıkardı o yüzden çıkınca hep kayboluyorduk. Ama Türkiye öyle değil burası daha serbest ve burada daha çok şey yapılabiliyor.

K16: Suriye halkı Türkiye halkına göre savaştan önce kültürüne bağlı olduğu için cinsiyet ayrımı gözle görülür bir şekilde vardı komşuluk olarak kadınlar arasında ev ziyaretleri yapılır kadınların çalışması pek tercih edilmezdi ve erkeklerde tek baba yani tek gelir sahibi olan bir kişi elin geçimini sağlama mümkündür Türkiye’ye tam tersine burada hem karma kültür olarak okullarda sosyal ortamlarda kadın erkek aynı işlerde çalışabilirdi o zamanlar

E13: dizilerden gördüğümüz kadarıyla çok gelişmiş 2007lerden sonra dizilerden öğrendim rahat toplum.

K5: Sosyal hayat daha canlı ve hareketli

E5: demokratik toplum

E10: Osmanlı İmparatorluğunda, kalabalık aileler, sıkı akrabalık, komşuluk ilişkileri ile dini düşüncelerle biçimlenen geleneksel destekler çerçevesinde, özellikle toplumun korunması gereken güçsüz kesimlerine yönelik (yoksullar, hastalar, dullar, yetimler vb.) geniş bir sosyal koruma hizmetinin varlığından bahsedilebilir.

Katılımcılardan bir tanesi ise sosyal yönden Türkiye nüfusunun fazla olmasını olumsuz olarak değerlendirmiştir.

E4: Nüfusu fazla olan bir ülke

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

Sosyal yaşantı konusunda ise 4 kişi daha önceden Türkiye’deki sosyal yaşantı hakkında bilgisinin olmadığını belirtmiştir. Bu konuda dile getirilen ifadelerden bazıları şunlardır.

E9: *Bilgim yoktu*

K7: *Hiç duymamıştım aslında bence çok yakındır.*

K10: *Bir bilgim yoktu.*

Bunların yanı sıra 6 kişi sosyal yaşantı konusunda Türkiye’nin büyük bir İslam ülkesi olduğuna, sadece Türkiye’deki ünlüleri tanıdıklarını ifade ederek sosyal açıdan farklı konulara değinmişlerdir. Diğer şeklinde kodlanan görüşlerden bazıları ise aşağıda gösterilmiştir.

K2: *büyük bir İslam ülkesi*

E11: *Erkekler olarak çok rahattık kafamız isterse hemen kıyafet almak için Türkiye’ye giderdik Suriye’deki markaları ucuz bulurduk daha pahalı olsun hava atalım diye Türkiye’ye gelir alışveriş yapardık ben mavi Jean giyerdim Caferlerde sürekli otururduk. Erkekler daha kıymetli bizim toplumda nedeni bilmiyorum.*

K13: *Türkiye’de sadece ünlüleri biliyorduk. Onların yaşamını Türkiye’deki yaşamı görmek isterdik.*

K14: *Suriye de kimsem yok Türkiye’ye gelince ailem oldu burada eşim Türk buradan hayatı buldum ben. Ben buraya geldim burada öleceğim.*

K17: *Suriye’de çok iyi yaşıyorduk gece dışarı çıkardık hiç korkmazdık. Türkiye ‘yi de duyardık sınıra yakın olduğumuz için kardeş gibiydik bence aynıdır.*

c. Katılımcıların Türkiye’deki Dini Yaşayışa Yönelik Görüşleri

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye’ye gelmeden önceki Türkiye’deki dini yaşayışa yönelik görüşlerine ilişkin bulgular tablo 4 de gösterilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Dini açıdan Türkiye’ye yönelik görüşleri

	İslami Ülke	Bütün dinlerin yaşadığı ülke	Laik demokratik ülke	Diğer	TOPLAM
Frekans	11	11	4	3	29
Yüzde	37,4	37,4	14,08	11,10	100
Katılımcılar	K1,K2,E2 K4,E4,E5 E9,K11,E12 K17, K18	E1,K3,E3 K5,E6,E7 K6,E8,K13 K14,K15	K3,E11 E13, K13	K10, E10 K12	

Katılımcıların dini açıdan Türkiye’ye ait görüşleri (tablo4) incelendiğinde 11 kişi Türkiye’yi İslami bir ülke olarak görmüşlerdir. Türkiye’deki camilerin varlığı İslami bir devlet görüntüsü verdiği ifade edilmiş ayrıca Kendi ülkeleri ile karşılaştırılınca din konusunda hiçbir farklılık göremedikleri belirtilmiştir. Bu soruya verilen cevaplardan bazıları ise aşağıdaki gibidir.

K1: *Müslüman bir ülke*

K4: *Müslüman bir ülke ve çok sayıda camileri vardır.*

E9: *Müslüman bir ülke olduğunu biliyordum.*

K17: *Dini açıdansa bizim için aynıydı. Farklı bir şey yoktu diye biliyorum*

11 kişi ise Türkiye’de bütün dinlerin yaşadığını, bu sebeple dinlere bağlı olarak çok sayıda mezhebin varlığına dikkat çekilmiştir. Ayrıca Türkiye’nin Müslüman bir ülke olmasının yanı sıra diğer bütün dinleri de bünyesinde barındığı ifade edilmiştir. Bu ifadelerden bazıları ise;

E1: *Bütün mezhepleri barındıran bir ülke*

K5: *Çok farklı dinleri içinde barındıran bir ülke*

E7: *Müslüman ve her türlü dinler var*

K6: *Karışık*

Araştırmaya katılan 4 kişi ise Türkiye’nin laik demokratik bir ülke olduğunu belirtmişlerdir.

K3: *Laik bir ülke*

E3: *Karışık her dinden kişiler var laik devlet*

E13: *Müslüman bir ülke fakat Suriye’ye göre daha demokratik.*

E8: *Çeşitli dinler var, laik devlet*

3 kişi ise Türkiye’deki din anlayışı konusunda farklı görüş belirtmişlerdir. Dini yaşayış açısından her iki ülke karşılaştırılmış ve Suriye’de dini yaşayışın daha iyi olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Kuranı kerim öğrenme ve öğretme konusunda da Suriye’de dilin Arapça olmasından dolayı daha kolay öğrenildiği

belirtilmiştir. Konuyla ilgili bazı görüşler şu şekildedir.

K7: Hiç duymamıştım aslında bence çok yakındır. Suriye Arapça olduğu için dilimiz dinin diline daha yakın bu yüzden ben ce Suriye daha dini açıdan iyiydi. Suriye’de kuran okuma şekli bile daha iyidir

K8: Aynıydı bizim gibi ama dilimizde Arapça olduğu için daha anlaşılır ve kolay öğreniyorduk Suriye’de mesela ben Suriye’de 2 yıl Kuran okudum. Burada çok yavaş ilerliyor orada kendi dilimiz olduğu için daha hızlı öğreniliyordu.

E11: Ben çok korkardım alkol alsam bile ailemin yanında mecbur namaz kılardım korkutma usulüne göre din öğretilirdi ama sorgulardım çocukken ödüllendirme usulü ile öğretilirdi büyüyünce korkutma.

d. Katılımcıların Kültürel açıdan Türkiye’ye yönelik görüşleri

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye’ye gelmeden önceki Türkiye’deki kültürel yaşayışa yönelik görüşlerine ilişkin bulgular tablo 5 de gösterilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Kültürel açıdan Türkiye’ye yönelik görüşleri

	Zengin kültüre sahip bir ülke	Suriye ile benzer kültüre sahip ülke	Suriye’den farklı bir kültüre sahip ülke	Diğer (bilim çalışmaları, kütüphane, üniversite, Dizi filimler, camiler)	Bilgim yoktu	TOPLAM
Frekans	11	5	4	6	4	30
Yüzde	36,40	16,50	13,50	20,00	13,30	100
Katılımcılar	E2,K3, E3 K4,K5,E7 K6,E8,K16 K17,K18	K7,K8,K9 K12,E11	E1,E5 K13,K15	K2,E4 E6,E10 E12,E13	E9,K10 K11,K14	

Tablo 5’ te katılımcıların Kültürel açıdan Türkiye’ye yönelik görüşleri alınmış ve bu görüşlerden 11 tanesi Türkiye’nin Zengin bir kültüre sahip olduğunu ve çeşitli kültürlere beşiklik ettiği ifade edilmiştir. Bu görüşlerden bazıları ise;

E2: Çeşitli zengin kültürlere sahip

K3: Çok sayıda kültüre beşiklik etmiştir.

E3: Çok çeşitli

E5: farklı kültürlere sahip bir ülke ve adetlere bağlı, şeklinde sıralanmıştır.

5 kişi ise Suriye’ye benzer bir kültüre sahip olduğunu, sınır komşuluğu olduğundan dolayı kültürel farklılık görmediklerini belirtmişlerdir. Bu konudaki bazı görüşler şu şekilde sıralanmıştır.

K7: Kültürlerimiz de aynıydı.

K8: Kültürlerimiz farklı değil alışverişimiz ticaretimiz olduğu için Türkiye’yi çok severdik gitmek isterdik gelmek isterdik. Yabancılık çekmezdik gidip gelmek çok isterdik.

K9: Kültürlerimiz de aynıydı biz sınırda olduğumuz için Türkler gibiydik.

K12: Sınır ve komşu ülke olmamız hasabiyle kültürler birbirine çok yakın ve aynı yine bir fark yok.

E11: Bizim kültürümüzde yemek kültürü zenginliği bizim cömertliğimizi gösterir misafir ağırlamayı severiz ve para muhabbeti yapmayız misafir en güzel şekilde ağırlanır.

Suriye ile Türkiye’nin farklı bir kültüre sahip olduğunu belirten 4 kişi ise, kültürel yönden benzerlik olmakla birlikte farklılıkların daha çok olduğunu, büyüklere saygı, düğünler, gece dışarı çıkıp çıkmama gibi konularda olduğu ifade edilmiştir. Bu ifadelerden bazıları ise şu şekildedir.

E1: Kültürel açıdan çoğu benzerlik olsa da farklılıklarda vardır.

E5: Farklı kültürlere sahip bir ülke ve adetlere bağlı.

K15: Bizim kültürümüz çok farklıydı öğrenme olsun izinler olsun çok farklı burası bizde daha katı şeyler vardı.

6 kişi Türk kültüründe bilimsel çalışmaların, zengin kütüphanelerin, kaliteli üniversitelerin, cami gibi tarihi eserlerin ve Türk kültürüne yönelik TV dizilerinin önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

K2: Bilimle ilgileniyorlar

E4: Çok sayıda kütüphanesi ve üniversitesi olan bir ülke

E12: Kültürel zenginliğini dizilerden öğrendim.

3 kişi ise Türkiye’ye gelmeden önce Türk kültürü ve kültürel yaşam hakkında bilgisinin olmadığı ifade etmiştir.

E9: Bilgim yoktu

2. Katılımcıların savaş öncesi Suriye’inde Türk tarihine yönelik bilgi birikimleri

a. Katılımcıların Selçuklu dönemi ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri

Katılımcıların Selçuklu dönemi ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Selçuklu dönemi ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri

	Ertuğrul	Alparslan	Anadolu’da kurulan devlet	Suriye’de kurulmuş bir devlet bizim atalarımız	Cesareti anlatan bir ülke	İslamiyet’i yükselten bir ülke	Tv sayesinde tanıdık	Çok sayıda ilim adamı yetiştirmiş	Eğitim kitaplarında yer almazdı	Osmanlıdan önce kurulan devlet	Bilgim yoktu	TOPLAM
Frekans	2	1	3	1	4	1	1	1	2	1	14	31
Yüzde	6,20	3,10	9,30	3,10	14,40	3,10	3,10	3,10	6,20	3,10	43,30	100
Katılımcılar	K1 K2	E1	E2 K6 E11	K3	K5 E5 E3 E8	K4	E4	E10	E6 E7	K18	E9,K 7 K8,K 9 K10 K11 K12 E12 E13 K13 K14 K15 K16 K17	

Katılımcıların Selçuklu dönemi ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri incelendiğinde, katılımcıların neredeyse yarıya yakını (14 kişi) Selçuklularla ilgili herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını beyan etmişlerdir. 4 kişi Selçukluların cesaretli olduğunu, 3 kişi Anadolu’da kurulan bir devlet olduğunu, 2 kişi eğitim kitapların Selçuklulara hiç yer verilmediğini, 2 kişi Ertuğrul beyi duyduğunu, 1 kişi Alparslan’ı duyduğunu, 1 kişi Suriye’de kurulmuş bir devlet olduğunu ve ataları olarak gördüğünü, 1 kişi İslamiyet’i yükselten bir ülke olarak, 1 kişi Tv sayesinde tanıdığını, 1 kişi Çok sayıda ilim adamı yetiştirmiş bir ülke olduğunu, 1 kişi ise Osmanlıdan önce kurulan devlet olduğunu ifade etmiştir. Bu ifadelerden bazıları ise aşağıda gösterilmiştir.

K1: Ertuğrul dedemiz İslam’ı her yere dağıtır.

E3: Çok güzel ve cesareti anlatan bir ülke.

E4: Televizyon sayesinde tanıdık.

E6: Eğitim müfredatı Selçuklu Devleti hakkında bilgi sahibi değildi

E7: Bizim atalarımız ama okullarda pek bahsedilmiyor

E10: Bu dönemde din adamları, fıkıh, kelam, tefsir, hadis, felsefe âlimleri yetişmiş ve sultanlar tarafından himaye görmüşlerdir. Anadolu Selçuklu Devleti zamanında Moğol istilasından kaçan ilim adamları ve tasavvuf erbabı Anadolu’yu yurt edinmişler ve burada önemli eserler yazmışlardır. Yazılan eserler daha sonra Osmanlı Devleti sahasında, oradan da günümüze kadar devam eden bir etki bırakmıştır

E12: Türkiye’ye gelene kadar Selçuklularla ilgili bilgim yoktu.

E13: Hiç duymadım

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

K13: Hiçbir bilgim yok.

K14: Tarihsel acıdan bir fikrim yok.

K15: Dedelerimizden hep duyardık kardeşlik hepimiz çok iyilerdi ama tarihsel açıdan hiç duymadım bilmiyorum.

b. Katılımcıların Osmanlı dönemi ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye-Suriye ilişkilerini tarihsel bakış açısıyla değerlendirdiklerinde Osmanlı dönemi ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri, tablo7 te gösterilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Osmanlı ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri

	İslami bir devlet	Osman Bey	Güçlü bir devlet	İşgalci bir devlet	Gurur verici bir ülke	Adaletli bir ülke	Aile Büyüklerinden ismini duyardım	Fatih Sultan Mehmet	Şam İlinin Osmanlıya bağlı olduğunu biliyordum	Bilgim yoktu	TOPLAM
Frekans	3	1	5	6	2	1	5	1	1	6	31
Yüzde	9,40	3,10	15,60	18,70	6,30	3,10	15,60	3,10	3,10	18,70	100
Katılımcılar	K1 K2	E1	E2 K6 E11	K3	K5 E5 E3 E8	K4	E4	E10	E6 E7	E9,K7 K8,K9 K10, K11, K12 E12 E13 K13 K14 K15 K16 K17	

Tablo 7’de Katılımcıların Osmanlı ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri incelenmiş 6 kişinin Osmanlı devleti hakkında bir bilgisi olmadığı, 6 kişi ise Osmanlıyı işgalci bir devlet olarak tanıdığı, 5 kişi sadece aile büyüklerinden Osmanlı ismini duyduğu, 5 kişi Osmanlının güçlü bir devlet olduğunu, 3 kişi Osmanlının İslami bir devlet olduğunu, 2 kişi Osmanlının guru verici bir devlet olduğunu, 1 er kişi ise Osman bey, Fatih sultan Mehmet ve Adaletli bir ülke olduğunu belirtmişlerdir. Diğer 1 kişi ise Şam İlinin Osmanlıya bağlı olduğunu ifade etmiştir.

K1 İslami dönem her zaman gurur duyuyoruz

K2: devletin kurucusu Osman

E2: Güçlü bir imparatorluktur.

K3: Tarih kitaplarından okuduğum kadarıyla Suriye ve diğer arap ülkelerini işgal etmişlerdir.

E3: Cesaretle büyük bir ülke.

E4: Arap coğrafyasını fethetmiştir.

K5. Arap coğrafyasını 400 yıl yönettiler.

E6: Ne yazık ki ders kitaplarımız aracılığıyla Osmanlı’nın topraklarımızı ve haklarımızı gasp ve işgal ettiği düşünürdük

K6: O dönemde adalet çok önemliydi

K8: Sadece konuşulduğunu duyuyorum ama tam olarak bilmem. Dayımlar öğretmen olduğu için duyardım. Fatih Sultan Mehmet’in savaşlarını duyardım.

K9: Dedelerimin dedeleri Türkiye’de askerliğe giderlerdi. Sadece onlardan duyardım Osmanlı ile savaşa girildiğini duymuştum.

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

E12: Müslüman adil bir devlet ancak Suriye’deyken işgalci devlet olarak anlatırlardı.

E13: Osmanlı İslami hilafetti.

K15: Dedemin anlattığına göre 400 sene beraber yaşamışız Türklerle çok iyi anlaşılırdı derdi hep. Bu kadar biliyorum sadece.

K16: Lale devri ile ilgili bir duyumum var ama tam hatırladığım bu dönemde Osmanlı rahatlamış olduğu için zevk ve sefaya düştüğü için sıkıntılı dönemler mi yaşamış diye bilemedim böyle bir şey hatırlıyorum.

K18: Şam ilinin Osmanlı’ya bağlı olduğunu biliyorum.

c. Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye-Suriye ilişkilerini tarihsel bakış açısıyla değerlendirdiklerinde, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri tablo 8 te gösterilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Türkiye ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri

	Modern bir ülke	Kadın ve erkek eşit	Zengin, güçlü, bilgi birikimi olan ülke	Demokratik ülke	Atatürk	Bilgim yoktu	Diğer	TOPLAM
Frekans	2	2	9	5	6	4	3	31
Yüzde	6,20	6,20	27,90	15,60	19,00	12,40	9,30	100
Katılımcılar	K1 K2	E1	E2 K3 E3 E6 E10 K14 K15 K17	E2 K3 E3 E6 E10 K14 K15 K17	E4 K5 E9 K8 K16 K18	K7 K10 K11 K13	K6 K4 E11	

Katılımcıların Türkiye ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri konusundaki görüşleri incelendiğinde 9 kişi Türkiye’yi zengin, güçlü ve bilgi birikimi olan bir ülke, 5 kişi demokratik bir ülke olarak gördüğünü, 5 kişi Atatürk’ü bildiğini, 2 kişi Türkiye’nin modern bir ülke olduğunu, 2 kişi Türkiye’de kadın ve erkeklerin eşit olduğunu, 4 kişi ise bu konuda bilgisinin olmadığını ifade etmiştir. Bu görüşlerden bazıları ise şunlardır.

K1: Yenilenmeye her türlü hazır.

K2: Modern bir ülke

E1: Kadın ve erkeler arasında eşitliğin sağlandığı bir ülke.

E2: Güçlü, zengin tarihi zenginliklere sahip bir ülkedir.

K3: Güzel ve yeni bir ülke.

E3: Bilge ve düzenliliğe sahip bir ülke

K4: Yeni bir ülke demokratik çok iyi.

E4: Mustafa kemal Atatürk kurucusu

K5: Mustafa Kemal Atatürk Türkiye’yi Fransız, Yunan ve İngilizlerden kurtardı.

E5: Demokrasi bir cumhuriyet.

E6: Daha iyisi için Güç ve ilerleme bir dönem

E7: Demokrasiye bağlı bir dönem

3. Katılımcıların savaş öncesi Suriye’nin toplumsal, kültürel, ekonomik durumuna Türkiye’nin etkisini nasıl değerlendirmektedir?

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye’nin iç savaş öncesinde Suriye’nin toplumsal, kültürel, ekonomik durumuna etkisine yönelik düşünceleri tablo 9’ da gösterilmiştir.

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

Tablo 9: Türkiye’nin iç savaş öncesinde Suriye’nin toplumsal, kültürel, ekonomik durumuna etkisine yönelik düşünceler

	Ekonomik yönden etkiliydi	Ekonomik yönden etkisizdi	Kültürel yönden etkiliydi	Kültürel yönden etkilemiyordu	Turizm açısından etkiliydi	Bilgim yoktu	Diğer	TOPLAM
Frekans	2	5	7	3	1	2	7	27
Yüzde	7,40	18,40	26,00	11,10	3,70	7,40	26,00	100
Katılımcılar	K6 E11	E3 K8 K10 E12 K18	E2 K5 K6 K7 K9 E13 K13	K3 E7 K12	E4	K7 K11	K1 E1 K5 E9 E11 K14 K15	

Türkiye’nin iç savaş öncesinde Suriye’nin toplumsal, kültürel, ekonomik durumuna etkisine yönelik düşünceler konusunda katılımcılardan 7 tanesi ekonomik açıdan ziyade kültürel yönden Türkiye’nin Suriye üzerinde etkili olduğunu, 3 kişi ise kültürel yönden Türkiye’nin Suriye üzerinde bir etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Türkiye’nin *kültürel yönden* etkisinin olduğuna yönelik görüşlerden bazıları ise şunlardır.

E2: Kültürel yönden etkiliyordu.

E4: Kültürel yönden büyük etkisi vardır.

K6: Kültürel yönden iyi etkisi vardı

E11: Tabii etkilenmişlerdir bunca yıl iç içe yaşamak her açıdan etkilendiğini düşünüyorum

E13: 2005- 2010 yılları arası gayet etkili oluyordu sonrasında malum savaş.

Türkiye’nin kültürel yönden etkisinin olmadığına yönelik görüşlerden bazıları ise şunlardır.

E7: Bence pek bir etkisi yok

K8: Yok hayır bence bir etkisi yoktur.

K10: Bir etkisi olduğunu düşünmüyorum.

K18: Bence bir etkisi yok.

Türkiye’nin Suriye üzerinde ekonomik olarak etkisinin olup olmadığına dair görüşler incelendiğinde katılımcılardan sadece 2 kişi etkili olduğunu, 5 kişi ise ekonomik yönden Türkiye’nin Suriye üzerinde etkisinin olmadığını ifade etmişlerdir. Bu husustaki görüşlerden bazıları aşağıdaki örneklerde verilmiştir.

K2: Türk malları rekabetçi bir biçimde Suriye pazarına yayılıyor.

K13: Suriye’de geçerli para birimi Türk Lirası oldu, Arap Parası kalmadı. Suriye’de birçok yer Türkiye’ye dahil oldu. Biz en büyük desteği Türkiye’den aldık, Türkiye Suriye’deki savaş bölgelerine elektrik, su, maddi yardımlar gibi hizmetler sundu.

E3: Türkiye çok az etkili oldurdu.

E7: Bence pek bir etkisi yok

K7: Ticaret yapabilirdi etkilenebilirlerdi ama ben bilmem belki eşim bilir.

E12: Esat hiçbir zaman Türkiye’yi sevmediği için Türkiye’nin etkisi yoktur. Ancak 2005 ten sonra siyasi anlaşmalarla birlikte etkili olmaya başladı ama 2011 de ipler koptu.

1 kişi Turizm açısından Türkiye’nin Suriye üzerinde etkili olduğunu, 2 kişi ise bu konuda bilgisinin olmadığını ifade etmiştir.

K4: turizm açısından etkisi oluyordu.

K11: Bir bilgim yok

Araştırmaya katılan 7 kişi ise Türkiye’nin Suriye’nin toplumsal, kültürel, ekonomik durumuna etkisine

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

yönelik farklı düşünceler dile getirmişlerdir. Bu düşüncelerden bazıları şu şekildedir.

K5: Tv dizileri sayesinde etkisi oldu.

E6: Farklı siyasi yönler ve yönelimler ile tüm kültürel ve sosyal yönlerde benzerlik vardır

E9: Suriye’de devlet sistemi ve bunun gibi hiçbir şey yok. Dolayısıyla Türkiye’de Suriye’de ki rejime çok karışmıyor. İran – Rusya – Çin – Amerika gibi ülkeler mevcut rejime destek veriyor.

K9: Türkiye kardeş vatanımız biz Suriye savaşından Türkiye’nin etkilenmediğini düşünüyoruz. Savaş öncesi ve sonrası fark etmediğini düşünüyorum. Suriyelilerin gelmesi bence ticareti daha da canlandırdı daha güzel etkisi oldu.

K12: Savaştan önce fazla bir etki yoktu ama savaş başladığında daha çok duymaya başladık ve seride böylece bu noktalarda artış gösterdi

K14: Suriye’ye çok gidilirdi Türkiye’den hem alışveriş için hem tatil için bizlerde çok gelip giderdik şimdi her şey çok kötü savaş hepimizi çok etkiledi.

K16: Ticaret alanında Türkiye ile sürekli bir iletişim halinde olduğumuzu biliyorum. Sosyal ve kültürel alanda eskilerden gelen bir bağlılığımız ve kardeşliğimiz mevcut.

4. Katılımcılara göre Türkiye ve Suriye’nin kültürel, siyasi ve ekonomik anlamda farklılık ve benzerlikleri nelerdir?

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerine göre Türkiye ve Suriye’nin kültürel, siyasi ve ekonomik anlamda farklılık ve benzerlikleri, bu farklılık yahut benzerliklerin nedenlerine yönelik görüşler tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10: Türkiye ve Suriye’nin kültürel, siyasi ve ekonomik anlamda farklılık ve benzerlikleri, bu farklılık yahut benzerliklerin nedenlerine yönelik görüşler

	Kültürel açıdan benzerlik ve farklılıklar		Siyasal açıdan benzerlik ve farklılıklar		Ekonomik açıdan benzerlik ve farklılıklar		Diğer	TOPLAM
	Benzerlik	Farklılık	Benzerlik	Farklılık	Benzerlik	Farklılık		
Frekans	8	5	-	6	-	4	4	27
Yüzde	29,61	8,5	,00	22,20	0,00	14,80	14,80	100
Katılımcılar	K1,E2 E5,E6 E7,K9	K8,K12 E13,K13 K14,K18		K3,K4 E6,K7 K12,K15			K8, K12 E13, K15 K18	

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerinin Türkiye ve Suriye’nin kültürel, siyasi ve ekonomik anlamda farklılık ve benzerlikleri, bu farklılık yahut benzerliklerin nedenlerine yönelik görüşleri incelendiğinde katılımcıların 8’ tanesi kültürel açıdan her ülkenin benzer olduğunu ve 5’ise farklı yönlerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları ise şu şekildedir. Siyasal açıdan değerlendirildiğinde ise 6 kişi farklılıklar olduğunu beyan etmişlerdir. Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde ise benzerlikten ziyade 4 kişi farklılıklar olduğunu ifade etmişlerdir. Bulgulara yönelik görüşlerden bazıları ise şunlardır.

K1: Kültürel boyutta birbirine yakın ama siyasi boyutta büyük farklılıklar var. Suriye de zulüm politikası var Türkiye’de demokrasi var.

K2: Süleymaniye darülaceze, bazı camiler ve azem sarayı Suriye’deki kültürel etkilerden bazılarıdır.

E1: Osmanlı etkisi terminolojisi kullanılıyor.

E5: Dinimiz aynı, coğrafyamız aynı ve ekonomiğimiz siyasete bağlı

E6: Gelenek ve kültürlerde benzerlik var ama ülkelerin ekonomik ve siyasi olarak yönetilmesi yönetici güçlerine bağlı

E7: Kültürel olarak çok benzerlik var, siyasi ve ekonomik bu hükümetin güce bağlı

E9: Çok büyük farklılıklar yok. Sadece bizim halkımız biraz daha kapalıdır Türkiye’de ki insanlar sadece biraz daha sosyal insanlar. Türk halkı kendi ülkesini çok sever ve kendi

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

ülkesini çok benimsiyor Suriye’de ki halk ülkesini Türkler kadar çok sahiplenememiş

K9: Bence hepsi aynı hiçbir farklılık görmüyorum. Aslına bakılırsa bence o kadar Türkmen âdeti ile aynı ki bu yüzden ben değerlendirmekte zorlanıyorum.

K10: Giyim tarzlarımız benziyor. Suriye’de insanları hep bir şeyler yapmaya zorluyorlar, şu işte çalış, şunu giyin, okula gitme gibi. Burada o kadar karışmıyorlar. Coğrafi yakınlıktan dolayı çok farklılık yok.

E10: Tek bir halkın kültürü ve tek bir coğrafi doğası vardır.

K11: Ortak noktamız çok, aynı dine inandığımız için. Giyim tarzımız da benziyor.

E12: Çok benzer şeyler var. Örnek vermek gerekirse Laskiye Mersin, Antep Halep, Hama Kayseri çok benzerliklere sahiptir.

5. Katılımcılar, Türk kültüründe iz bırakmış tarihi kişiliklerden kimleri tanımaktadır ve bu kişi veya kişilerin Suriye kültüründeki algısını nasıl değerlendirmektedir?

Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerinin Türk kültüründe iz bırakmış kişilikleri tanıma durumları ve bu kişilerin Suriye kültüründeki etkilerine yönelik görüşler dair görüşleri tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Türk kültüründe iz bırakmış kişilikleri tanıma durumları ve bu kişilerin Suriye kültüründeki etkilerine yönelik görüşler

	Atatürk	Recep Tayyip Erdoğan	Fatih Sultan Mehmet	Osman Bey	Ertuğrul Gazi	II. Abdülhamit	Kanuni Sultan Süleyman	Yavuz Sultan Selim	Diğer	TOPLAM
Frekans	11	7	4	4	3	2	2	2	7	29 ¹
Katılımcılar	E9	K7	K2	K5	K3		K3	K3	E2	
	K8	K8	E7	E5	E4	K5	K4	K4	K6	
	K9	E11	K11	E3	E5	E10			E9	
	K10	E12	E12	E8					K7	
	K11	E13:							E10	
	K12	K15							E12	
	E12	K16							E13	
	E13									
	K13									
	K14									
	K17									

Tablo 11’e göre katılımcılardan 11 kişi Atatürk’ü, 7 kişi Recep tayip Erdoğan’ı, 4 kişi Fatih sultan Mehmet’i, 4 kişi Osman Bey’i, 3 kişi Ertuğrul Gazi’yi, 2 kişi II. Abdülhamit’i, 2 kişi Kanuni Sultan Süleyman’ı, 2 kişi ise Yavuz Sultan Selim’i tanıdığını ifade etmişlerdir. Diğer 7 kişi ise diğer kişilikleri belirtmişlerdir. *Türk kültüründe iz bırakmış kişilikleri tanıma durumlarına yönelik görüşlerden bazıları ise şu şekildedir.*

E9: Mustafa Kemal ATATÜRK

K8: Atatürk.

K9: Atatürk ‘ü tanıyorum . Ben küçükken Türkiye’nin kurucusu olduğunu söylediler Süleyman Demirel’i duydum babam ve dedem severdi.

K10: Sadece Atatürk’ü duydum, iyi bir insan ve Türkiye’nin kurucusu olarak duydum. Suriye’de hiç duymamıştım.

K11: Atatürk’ün iyi olduğuna dair duyularımız vardı sadece, Atatürk’ün halkı diye biliyorduk Türkiye’yi, saygı duyuyorduk

K13: Atatürk’ü biliyorum. İyi birisi olduğundan bahsediyorlar, halk Atatürk’ü seviyor, okullarda anlatıyorlar ancak Atatürk’ü tanıyorum ama Suriye de hiç duymamıştım. Türk halkı çok seviyor

¹ Bu madde 29 kişi tarafından cevaplanmış olup, Türk kültüründe iz bırakmış tarihi kişilikleri tanıma durumlarına birden çok isim yazdıklarından dolayı yüzdelik dilimi hesaplanmamıştır.

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

K14: Atatürk’ü çok güzel bahsediyorlar çok iyi bir insanmış. Çok güzel şeyler yapmış Türkiye için. neler yaptığıyla ilgili bir bilgim yok. Suriye’deyken Atatürk’ü hiç duymamıştım

K8: Atatürk, Tayyip Erdoğan.

E11: Erdoğan’ı tanıyorum

E13: Erdoğan,

K15: Sadece Recep Tayyip Erdoğan’ı tanıyorum başka kimseyi duymadım. Suriye de de severlerdi annesi de Müslüman o yüzden hepimiz çok severiz.

K16: Erdoğan mesela bizde çok sevilir karısı ve annesi kapalı olduğu için.

K2: Fatih Sultan Mehmet Konstantin’e polisi fethetti.

E12: Fatih sultan Mehmet

E6: Osmanlı Devletin kurucusu Osman’ı biliyoruz ama ne yazık ki bizim bilgimiz onun zalim bir devletin temeli olduğudur

E4: Ertuğrul

K5: Abdülhamit

K3: Ertuğrul ve Kanuni Sultan Süleyman

K4: Yavuz Selim ve Ertuğrul bizim dedelerimiz.

E13: İbrahim Tatlıses, Sibel can, Timurlenk, Atatürk

E10: Nasrettin hoca, Yunus Emre, Ömer Seyfettin.

E2: Safiye ali (ilk Türk kadın Doktor), Sabiha Bengütaş(ressam) babası Şam’da görev yapmış.

6. Katılımcılara göre Suriye toplumu ile Türk toplumunun gündelik ve kültürel yaşamı arasındaki ahlaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Suriye toplumu ile Türk toplumunun gündelik ve kültürel yaşamını değerlendirirken ahlaki benzerlik ve farklılıkların neler olduğu ve bu farklılık veya benzerliklerin kökenine dair görüşler tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12: Suriye toplumu ile Türk toplumunun gündelik ve kültürel yaşamını değerlendirirken ahlaki benzerlik ve farklılıkların neler olduğu ve bu farklılık veya benzerliklerin kökenine dair görüşler

	Günlük yaşayış		Ahlaki yönden		Cinsiyet eşitliği		Her alanda farklılık görmüyorum	TOPLAM
	Benzerlik	Farklılık	Benzerlik	Farklılık	Benzerlik	Farklılık		
Frekans	1	6	3	5	-	7	3	25
Yüzde	4,00	24,00	12,00	20,00	.,00	28,00	12,00	100
Katılımcılar	K12	E1 E3 K4 E4 E10 E12	K6 E8 K11	E6 K8 E10 E13 K14 K15 K16 K17		E9 K7 K8 K9 K13 K14 K17	E8 E5 E11	

Suriye toplumu ile Türk toplumunun gündelik ve kültürel yaşamını değerlendirirken ahlaki benzerlik ve farklılıkların neler olduğu ve bu farklılık veya benzerliklerin kökenine dair görüşler konusunda günlük yaşayış bakımından 1 kişi benzerlikten bahsederken 6 kişi günlük yaşayış açısından farklılıklar olduğunu ifade etmişlerdir. Ahlaki yönden her iki ülke arasında benzerlik ve farklılıklar konusunda ise 3 kişi benzer olduğunu 5 kişi ise farklılıkların olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmada dikkat çeken konu ise cinsiyet eşitliği konusunda benzerlik ve farklılık sorusuna verilen cevaplar olmuştur. Cinsiyet eşitliği konusunda hiç kimse benzerlikten bahsetmemiş ancak 7 kişi cinsiyet eşitliği konusunda farklılıkların olduğundan bahsetmişlerdir. 3 kişi ise günlük yaşayış, ahlaki yaşayış ve cinsiyet eşitliği konusunda herhangi bir farklılık görmediğini dile getirmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada Türkiye’de ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin Türkiye’ye gelmeden önce, Türk kültürüne yönelik algı ve yaklaşımları ve öz kültürleriyle karşılaştırarak incelemeyi amaçlayan bu çalışma altı başlık altında incelenmiştir. Birinci başlıkta Türkiye’de *ikamet eden sığınmacı Suriyeli öğrenci ve velilerin (katılımcılar) savaş öncesi Suriye’de Türkiye’ye dair genel algı-izlenimlerinden* elde edilen sonuçlar başlıklar halinde şu şekilde sıralanmıştır. *Ekonomik açıdan* incelendiğinde araştırmaya katılanların çoğunluğu Türkiye’nin güçlü bir ekonomiye sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıları Suriye’de buldukları dönemde Türk ekonomisi hakkında olumlu bir görüşe sahip olmuş, diğer bir deyişle Türk ekonomisine gıpta ile bakmışlardır.

Sosyal açıdan incelendiğinde, Türkiye toplumunun, sevimli bir millet olduğu ve sevimli ve iyi insanlar oldukları ifade edilmiştir. Türkiye’de ikamet eden Suriyeliler aynı zamanda Türkiye’ye gelmeden önce Türkiye’de sosyal hayatın daha canlı ve hareketli olduğunu ve Türkiye’nin Avrupa gibi demokratik yönden sosyalleşmiş olduğuna yönelik olumlu görüşe sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Dini açıdan incelendiğinde, Türkiye’de bütün dinlerin yaşadığı, bu sebeple dinlere bağlı olarak çok sayıda mezhebin varlığına dikkat çekilmiştir. Ayrıca Türkiye’nin Müslüman bir ülke olmasının yanı sıra diğer bütün dinleri de bünyesinde barındığı ifade edilmesinin yanı sıra Türkiye’nin laik demokratik bir ülke olduğu da belirtilmiştir. Dikkat çekici diğer sonuç ise Türkiye’deki dini yaşayış açısından her iki ülke karşılaştırılmış ve Suriye’de dini yaşayışın daha iyi olduğu ifade edilmesi olmuştur.

Kültürel açıdan çıkan sonuçlar ise Türkiye’nin Zengin bir kültüre sahip olduğu ve çeşitli kültürlerle beşiklik ettiği ifade edilmesine rağmen bazılarının göre ise kültürel yönden benzerlik olmakla birlikte büyüklere saygı, düğünler, gece dışarı çıkıp çıkmama gibi konularda farklılıkların daha çok olduğu ifade edilmiştir.

“Katılımcılar savaş öncesi Suriye’de Türk tarihine yönelik tarihi algılarına yönelik olarak; Selçuklu dönemi ile ilgili olarak katılımcıların neredeyse yarıya yakını (14 kişi) Selçuklularla ilgili herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını beyan etmelerine rağmen, bazıları Alparslan, Ertuğrul gibi Cesaret timsali kişileri tanıdıklarını, Selçuklular döneminde çok sayıda ilim bilim adamı yetiştiğini bunları da TV dizilerinden öğrendiklerini belirttikleri görülmüştür. Burada dikkat çeken sonuç ise tarihi TV dizilerinin kültür tanıtımında önemli bir yer etmesi olmuştur. Suriye’de okutulan ders kitaplarında Suriye Selçuklularından bahsedilmemesi görüşler arasında yer almıştır.

Osmanlı dönemi ile ilgili düşünce ve bilgi birikimleri incelendiğinde katılımcıların çoğunluğu ya Osmanlı hakkında hiç bir bilgisinin olmadığını ya da Osmanlıyı işgalci bir devlet olarak tanıdığını belirtmiştir. Selçuklar konusunda olduğu gibi Osmanlılar konusunun ders kitaplarında hiç yer almadığı olsa da işgalci şeklinde tanımlandığı belirtilmiştir. Osmanlı dönemi ile ilgili bilgi sahibi olanlar ise Osmanlı devletinin İslami bir devlet olduğunu, Osmanlı’nın gurur verici bir devlet olduğunu ayrıca Osman Bey, Fatih Sultan Mehmet’i sadece aile büyüklerinden duyduklarını belirtmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti dönemi hakkında elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde ise katılımcıların çoğunluğu Türkiye’yi modern, kadın ve erkek eşitliğinin olduğu, zengin, güçlü, bilgi birikimi olan, demokratik ülke olarak görmüşlerdir. Bu sonuçlardan dikkat çekici olanları ise katılımcılardan çoğunun Atatürk’ü tanımaları ve Türkiye’de kadın erkek eşitliğine varlığına dikkat çekmeleri olmuştur.

Katılımcılar savaş öncesi Suriye’nin toplumsal, kültürel, ekonomik durumunda Türkiye’nin etkisini nasıl değerlendirdiklerine yönelik sonuçlar incelendiğinde, katılımcılar ağırlıklı olarak ekonomik açıdan ziyade kültürel yönden Türkiye’nin Suriye üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcılara göre Türkiye ve Suriye’nin kültürel, siyasal ve ekonomik anlamda farklılık ve benzerlikleri konusundaki bulgular incelendiğinde, ağırlıklı olarak katılımcılar kültürel açıdan her ülkenin benzer olduğunu ifade etmişlerse de bazıları tarafından ise kültürel yönden farklı yönlerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Siyasal açıdan bulgular değerlendirildiğinde ise siyasi yönden her iki ülkede farklılıklar olduğunu beyan etmişler ve benzerlik konusunda fikir beyan eden olmamıştır. Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde ise benzerlikten ziyade farklılıklar olduğunu ifade etmişlerdir. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa katılımcılara göre kültürel yönden benzerlik olsa da her iki ülke arasında siyasi ve ekonomik yönden farklılıklar mevcuttur.

Türk kültüründe iz bırakmış tarihi kişiliklerden kimler tanınmaktadır ve bu kişi veya kişilerin Suriye kültüründeki algılarına yönelik bulgular incelendiğinde, Birinci sırada *katılımcılardan* çoğu Atatürk’ü, ikinci sırada Recep Tayyip Erdoğan’ı, üçüncü sırada Fatih sultan Mehmet’i, dördüncü sırada Osman Bey’i, beşinci sırada Ertuğrul Gazi’yi, altıncı sırada II. Abdülhamit’i, ve sırasıyla Kanuni Sultan Süleyman’ı, Yavuz Sultan Selim’i tanıdıklarını ifade etmişlerdir.

Bunların yanı sıra Nasrettin Hoca, Yunus Emre, Ömer Seyfettin. Safiye Ali (ilk Türk kadın Doktor), Sabiha Bengütaş(ressam- babası Şam’da görev yapmış), Sibel Can ve İbrahim Tatlıses katılımcılar tarafından bilinmektedir.

Katılımcılara göre Suriye toplumu ile Türk toplumunun gündelik ve kültürel yaşamı arasındaki ahlaki yönden benzerlik ve farklılıklara yönelik görüşleri incelendiğinde günlük yaşayış bakımından 1 kişi benzerlikten bahsederken ağırlıklı olarak günlük yaşayış açısından farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ahlaki yönden her iki ülke arasında benzerlik ve farklılıklar konusunda ise benzer olduğunu belirtenlerin sayıca az olduğu, katılımcıların çoğunluğu ise farklılıkların olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmada dikkat çeken konu ise cinsiyet eşitliği konusunda benzerlik ve farklılık sorusuna verilen cevaplar olmuştur. Cinsiyet eşitliği konusunda hiç kimse benzerlikten bahsetmemiş ancak katılımcıların çoğunluğu cinsiyet eşitliği konusunda her iki ülke arasında farklılıkların olduğundan bahsederek Türkiye’de ki kadın erkek eşitliğine dikkat çekmişlerdir.

Kaynaklar

- Aksoy, Z.(2012).Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 292-303.
- Berry J.W.(2005). Acculturation: living successfully in two cultures, *International Journal of Intercultural Relations*, 29,(2005), 697-712.
- Creswell, John W. (2016), *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, (Çev.: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Üçüncü Baskıdan Çeviri).Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Duman, T. (2019). Toplumsal Uyum içinde Eğitimin önemi: Türkiye’deki Suriyeliler Örneği. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 41(1), 343-368. <https://doi.org/10.21497/sefad.586638>
- Güvenç, B.(1996). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-96.
- McLeod, S. A. (2020, December 29). Maslow’s Hierarchy of Needs. Simply Psychology. <http://www.simplypsychology.org/maslow.html>.
- Menekşe, M.(2021).Girit Müslümanlarının iskân yerlerinde karşılaştıkları kültürel uyum ve toplumsal kabul sorunu: ana dilde yabancılık. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*,17(30),1-50.
- R.Y. Bourhis, L.C. Moïse, S. Perreault, S. Senécal(1997).Towards an interactive acculturation model: A social psychological approach. *International Journal of Psychology*, 32 (1997), pp. 369-386
- Şeker, B. D,& Sirkeci.& Yüceşahin, M. M. (2015). Göç ve Uyum. London: Transnational Press London.
- Tataru, G.F. (2019). Migration – an Overview on Terminology, Causes and Effects. *Logos Universality Mentality Education Novelty: Law*, 7(2), 10-29.doi:10.18662
- Telsaç, C., & Telsaç, Y. Ö. (2022a). Causes of migration and its effects. 2nd International Symposium "Global Migration Phenomenon" With its Security, Economic, Social, Political and Cultural Dimensions, Ankara.
- Telsaç, Y. Ö., & Telsaç, C. (2022b). Göç nedeniyle oluşan temel eğitim sorunları. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 5 (3), 113-122.
- Türnüklü, A. (2000), Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6 (4), 543-559.
- Van Oudenhoven, J.P. (2006), *Immigrants*. (Eds: D.L. Sam, J.W. Berry), The Cambridge handbook on acculturation psychology, Cambridge University Press, Cambridge. pp. 163-180
- Yılmaz, V., & Telsaç, C. (2021). Göç olgusu ve Türkiye’deki Suriyeli göçmenlerin kentlerdeki sayısal durumu (Ed. E. Arslan), Bölgesel Gelişmeler Işığında Uluslararası Göç ve Türkiye. Ankara: Nobel Yayınevi.

EXTENDED

Introduction: One of the main problem areas of our country is the question of the social cohesion of immigrants and asylum seekers. In order to minimize these problems, it is important for social cohesion to first reveal cultural differences and to determine the perceptions of the immigrants towards the cultural structure of the country they migrated to.

In order to prevent the negative perceptions of the Syrians, who are under the scope of asylum seekers in our country, by revealing the similarities and differences between the cultural structure of the country they come from and the cultural structure of the country they currently live in; It is necessary to make arrangements in the education programs for Turkish culture and in the activities of the institutions and organizations within the scope of lifelong learning for those who are out of the education age.

Method: The interview method was used in the research. The interview is one of the most used data collection tools in qualitative research. Through interviews, the researcher aims to reveal the thoughts and feelings of the target person systematically, under the guidance of the questions he has prepared beforehand, or by directing purposeful questions at that moment (Türnüklü, 2000). The pattern of the study is the phenomenological approach.

Phenomenology defines “how certain experiences are perceived by certain people and what they mean to that person” (Creswell, 2016). In this context, phenomenology is a research design that aims to reveal the perceptions and experiences of the phenomenon to be investigated based on individuals' own perspectives. Before the data were collected, expert opinion was sought to ensure the validity and reliability of the interview questions in terms of language, meaning and scope. With the feedback from the experts, necessary corrections were made and the form was given its final shape. In the first part of the interview form, which consists of four parts, the participants' age, gender, education level, how many years have you been in Turkey? demographic information such as; In the second part, questions related to the Cultural, Social-Political Dimension were included.

During the interviews, the answers of the participants were noted. The interviews lasted a minimum of 30 minutes and a maximum of one hour. Before starting the interviews, the participants were informed about the study. Participants participating in the study were informed about confidentiality, it was stated that no questions would be asked about the identity information of the individuals and that the information obtained would not be used outside of the research and would not be shared with third parties.

In the research, intermediaries were used while determining the sample and during the data collection process. In this sense, face-to-face interviews were conducted with all Syrian participants who agreed to be interviewed, using the snowball sampling technique within the scope of the research. The interviewees were coded as E1, E2, E3... and K1, K2, K3... and real names were not used.

Conclusion: Looking at the social outcomes, Syrian refugees have a positive view that before they came to Turkey, Turkey was democratically socialized like Europe. When examined in terms of belief, it is seen that all religions and many sects affiliated with these religions live in Turkey. Regarding cultural reflections, it was stated that Turkey, as a secular democratic country, hosts various cultures and although there are cultural similarities, there are some differences in old age, marriages, and whether or not to go out at night. They said that they had no knowledge of the Seljuks and that they saw the Ottoman Empire as an invading state. When the results regarding the Republic of Turkey were evaluated, it was revealed that the majority of the participants evaluated Turkey as a modern, rich, powerful, knowledgeable democratic country with equality between women and men. The most striking of these results was that most of the participants knew Atatürk and drew attention to the existence of gender equality in Turkey.

When the results of how *the participants evaluated Turkey's impact on the social, cultural and economic situation of Syria before the war*, the participants stated that Turkey had an impact on Syria, mostly in terms of culture rather than the economy. *Who is known among the historical figures who have left their mark on Turkish culture and when the findings regarding the perceptions of this person or people in Syrian culture are examined*, most of the participants are Atatürk in the first place, Recep Tayyip Erdoğan in the second place, Fatih Sultan Mehmet in the third place and Osman Bey in the fourth place. Ertuğrul Gazi in the fifth place, II. They stated that they knew Abdülhamit and, respectively, Suleiman the Magnificent and Yavuz Sultan Selim. In addition to these, Nasreddin Hodja, Yunus Emre, Omer Seyfettin. Safiye Ali (the first Turkish female Doctor), Sabiha Bengütaş (painter, father worked in Damascus), and last Sibel Can and İbrahim Tatlıses are known by the participants.

According to the participants, when the views on the moral similarities and differences between the daily and cultural life of the Syrian society and the Turkish society were examined, it was concluded that while 1 person

Türkiye’ de İkamet Eden Sığınmacı Suriyeli Öğrenci ve Velilerin Göç Öncesi Türk Kültürüne
Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Öz Kültürleriyle Karşılaştırılarak İncelenmesi
Savaş KARAGÖZ

talked about similarities in terms of daily life, but there were mainly differences in terms of daily life. The number of those who stated that they were similar in terms of similarities and differences between the two countries in terms of morality was few in number, while the majority of the participants stated that there were differences. The remarkable subject of the research was the answers given to the question of similarity and difference in gender equality. No one talked about the similarity in gender equality, but the majority of the participants mentioned that there are differences between the two countries in terms of gender equality and drew attention to the equality of men and women in Turkey.